

Program för utveckling av landsbygden i södra och västra Finland för år 2006



Program för utveckling av landsbygden i södra och västra Finland för år 2006

Publikation:
Program för utveckling av landsbygden i södra och västra Finland för år 2006

Utgivare:
Jord- och skogsbruksministeriet

Foto:
Jord- och skogsbruksministeriets bildarkiv

ISBN 952-453-257-3
ISSN 1238-2531

Grafisk design:
Z Design Oy

Ombrytning:
Vammalan Kirjapaino Oy

Tryckeri:
Vammalan Kirjapaino Oy, 2006

Innehåll

1. Bakgrunden till programmet	5
1.1. Verksamhetsområdet	5
1.2. Verksamhetens bakgrund och behov	5
1.2.1. Uppgifter om programområdet	5
1.2.2. Programmet för utveckling av landsbygden i södra och västra Finland i relation till det regionala programmet för landsbygdsutveckling	7
2. Programmets strategi och mål	9
2.1. Kvantitativa och kvalitativa mål	9
3. Programmets handlingslinjer, åtgärder och finansiering	11
3.1. Programmets handlingslinjer och åtgärder	11
3.2. Finansiering	12
3.3. Stödnivåerna	12
3.4. Projekt som överskrider landskapsgränserna	14
3.5. Aktionsgruppsarbetet i programmet	14
3.6. Urvalskriterierna för projekten	14
4. Förvaltning och verkställande	16
4.1. Behöriga myndigheter och ansvarsorgan	16
4.2. Verkställandet av programmet och samordning av olika program inom regionerna	16
4.3. Verkställande	17
4.3.1. Ansökningsförfarandet	17
4.3.2. Finansieringsbesluten	17
4.3.3. Utbetalning av stöd	17
4.3.4. Information	17
4.3.5. De miljömässiga verkningarna av åtgärderna i programmet	17
4.3.6. Uppföljning, bedömning och rapportering om hur målen förverkligas	18
4.4. Övervakning av verksamheten	18
5. Avslutandet av programmet	19
Bilaga 1 Kommunklassificering i programmet för utveckling av landsbygden i södra och västra Finland	20
Bilaga 2 Handlingslinjer och åtgärder inom programmet för utveckling av landsbygden i södra och västra Finland	26
Bilaga 3 Lagstiftning	31
Sammanfattning	32

1. Bakgrunden till programmet

1.1. Verksamhetsområdet

Det nationellt finansierade programmet för utveckling av landsbygden i södra och västra Finland (ELMA) har uppgjorts för området utanför mål 1-programmet, för samma område där det regionala programmet för utveckling av landsbygden (ALMA) genomförts. Till området hör Nylands, Egentliga Finland, Satakunta, Tavastland, Birkaland, Sydöstra Finlands och Södra Österbottens arbetskrafts- och näringscentraler områden i sin helhet samt delar av arbetskrafts- och näringscentralernas områden i Mellersta Finland, Österbotten och Norra Österbotten. Programmet kommer att genomföras inom hela detta område förutom i de stadsplanerade områdena i de största städerna (Helsingfors, Esbo, Tammerfors, Vanda, Åbo, Uleåborg, Lahtis, Björneborg, Jyväskylä, Villmanstrand, Kotka och Vasa). Åland hör inte till området.

Inom programområdet genomförs under perioden 2000-2006 också andra program: mål 2-programmet för södra och västra Finland samt mål 3-, EQUAL-, LEADER+-, POMO+-, INTERREG-programmen och det horisontala programmet för landsbygdsutveckling.

1.2. Verksamhetens bakgrund och behov

1.2.1. Uppgifter om programområdet

Allmänt om områdets utveckling

Typiskt för utvecklingen under de senaste åren har varit att såväl framgång som svag utveckling starkt koncentrerats till vissa områden. Trots att utvecklingen jämnats ut är skillnaderna mellan regionerna fortfarande stora. De områden som är svagt utvecklade när det gäller befolkning, arbetsplatser, produktion, kunnande och inkomstutveckling är inom hela landet fortfarande koncentrerade till Lapplands och östra Finlands regioner och de mest framgångsrika områdena till Nyland, Egentliga Finland, Birkaland, Mellersta Finland och Norra Österbotten. Regionernas yrkesmässiga grundkunnande baserar sig på ett regionalt täckande och mångsidigt nätverk av läroanstalter och

en regionalt decentraliserad högskoleinstitution, som består av universitet och yrkeshögskolor. Kontakterna mellan universitetens forskningsprogram och yrkeshögskolornas forsknings- och utvecklingsarbete och de olika aktörerna inom regionen sköts bl.a. genom olika former av projektverksamhet. Yrkeshögskolornas uppgift är att tillhandahålla yrkesmässigt inriktad sakkunnig arbetskraft för regionerna och inrikta sitt forsknings- och utvecklingsarbete på att utveckla arbetslivet, särskilt sektorn små och medelstora företag, samt välfärdstjänsterna. I den regionala utvecklingen blir förutom högskolornas basundervisning vuxenutbildningen och forsknings- och utvecklingsarbetet allt viktigare.

Befolkningsuppgifter

Hela programområdet hade 4 208 556 invånare vid utgången av 2004. Befolkningsökningen jämfört med året innan var 0,5 procent. Inom de stadsmässiga områdena (städer och landsbygd i närheten av städer) ökade befolkningen med 0,7 procent (föregående år 0,7 %). Befolkningen ökade dock endast i de landskap som är i stark utveckling. I några landskap minskade befolkningen en aning.

Inom programmets tyngdpunktsområden, på den egentliga landsbygden och den glest bebyggda landsbygden, fanns vid årets slut 852 004 invånare. Befolkningsmängden minskade där med 0,2 procent jämfört med året innan (föregående år 0,4 %). Områdena med landsbygdsprägel förlorade något mindre av sin befolkning än året innan. På den glest bebyggda landsbygden minskade befolkningen 2004 med 0,73 procent, vilket är något mindre än föregående år (0,92 %). Befolkningsminskningen i de landsbygdspräglade områdena har under de två senaste åren klart bromsats upp.

Förutom landsbygdsområdena har också flera hela landskap utflyttningsöverskott. Utflyttningen håller dock inte på att utvecklas i samma takt som under de stora utflyttningsåren. Befolkningen i landsbygdsområdena minskar både på grund av att nativiteten är mindre än mortaliteten och därför att nettoflyttningen är negativ. Att nativiteten är låg och de som är i aktiv ålder flyttar bort påverkar också åldersstrukturen så att den relativa andelen personer i aktiv ålder är lägre på landsbygden än i de stadsmässiga områdena. Eftersom en större del av dem som flyttar bort är kvinnor har landsbygdsområdena klart färre kvinnor än män i aktiv ålder. Detta leder i sin tur till att nativiteten sjunker.

Den relativa förändringen i områdets invånarantal i olika typer av landsbygdsområden 1990–2004.

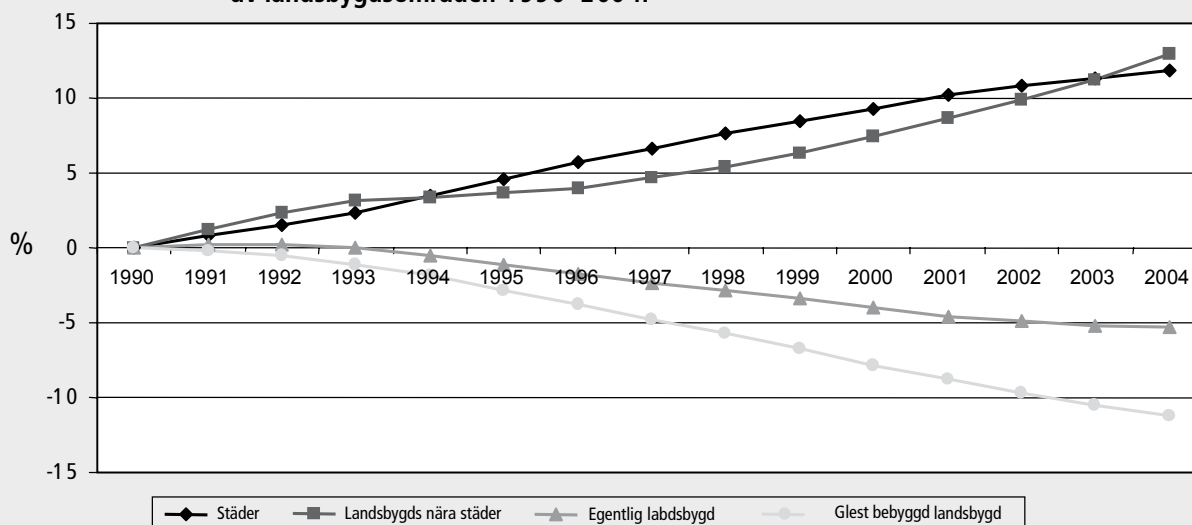


Bild: Den relativa förändringen av invånarantalet i olika typer av landsbygdsområden i programområdet för landsbygdens utveckling i södra och västra Finland under 1990–2004

Sysselsättningen

År 2004 var i medeltal 2 365 000 personer i Finland i arbetslivet, d.v.s. lika många som föregående år. Antalet personer i arbete minskade ännu i början av året, men började stiga mot slutet av året. Under 2004 sjönk dock den genomsnittliga sysselsättningsgraden jämfört med nivån året innan med 0,1 procentenheter till 67,2 procent, vilket berodde på att befolkningen i arbetsför ålder ökade.

År 2004 var enligt Statistikcentralens arbetskraftsundersökning i medeltal 229 000 personer arbetslösa. Jämfört med föregående år minskade antalet arbetslösa med cirka 6000 personer. De arbetslösas andel av arbetskraften var enligt Statistikcentralen år 2004 i hela landet 8,8 procent. Arbetslösheten minskade med 0,2 procentenheter jämfört med året innan.

I Finland var den regionala utvecklingen inom arbetslösheten oenhetlig år 2004. I södra Finland började arbetslösheten öka, men i regionerna i östra och norra Finland fortsatte antalet arbetslösa arbetssökande att minska. Denna utveckling har inneburit att de regionala skillnaderna i arbetslösheten minskat. Då man granskar utvecklingen för olika arbetskrafts- och näringscentraler ökade antalet arbetslösa arbetssökande 2004 i Nyland med 3,6 %, i Egentliga Finland med 0,9 % och i Satakunta med 2,3 %. I alla övriga arbetskrafts- och näringscentraler minskade den genomsnittliga arbetslösheten. Mest minskade antalet arbetslösa i Kajanalands (-4,3 %) arbetskrafts- och näringscentraler område.

I huvudbranscherna minskade arbetslösheten 2004 mest inom industrin, där arbetslöshetsgraden sjönk från 5,8 procent till 5,2 procent. Arbetslösheten sjönk också klart inom byggnadsbranschen. Inom hela byggnadsverksamheten sjönk arbetslöshets-

graden från 10,3 procent till 9,8 procent. Arbetslösheten sjönk särskilt inom jord- och vattenbyggnadsbranschen. Granskar man antalet arbetslösa arbetssökande yrkesvis sjönk det i yrkena inom jord- och skogsbruket, transport- och trafiksektorn, industrin, byggnadssektorn och servicesektorn. I stället ökade antalet arbetslösa arbetssökande inom social- och hälsovården, den naturvetenskapliga sektorn, databehandlingssektorn och sektorn administration och kontorsarbete.

Företagsverksamheten på landsbygden

Av de småföretag som registrerats i företags- och arbetsställeregistret är cirka en tredjedel verksamma på landsbygden. År 2002 fanns det totalt 65 400 småföretag på landsbygden. Dessa företags sammanlagda omsättning var 12,4 miljarder euro och personalen (företagarna + arbetstagarna) 107 300 personer. Under 1997 - 2002 har antalet företag ökat med 2 %, personalantalet med 9 % och omsättningen med 15 %. År 2003 var cirka 14 % av företagen verksamma inom industrin, 17% inom byggnadsverksamhet och handeln samt 40% inom service.

Med tanke på landsbygdens utveckling och konkurrenskraften anses det viktigt att bevara och öka de industriella arbetsplatserna på landsbygden. Särskilt viktig är utvecklingen av livsmedelssektorn och träförädlingen. Av företagen inom livsmedelssektorn är 55 % belägna på landsbygden och av småföretagen som bedriver vidareförädling av trä 67 %. Servicesektorn är också på landsbygden den största enskilda sektorn. Den har under de senaste åren vuxit kraftigt.

Även om antalet småföretag på landsbygden och deras omsättning och personal på hela landets nivå ökat i jämn takt, har differentieringen av regionerna varit snabb. På glest bebyggda

områden har flyttningsrörelsen också lett till att företagens utflyttning till tätortsområden ökat. Inom vissa avsides belägna områden har antalet företag börjat sjunka också i tätorterna.

Jordbruket

Antalet gårdsbruk har sjunkit med 26 procent under EU-medlemskapets tid. År 2004 fanns i vårt land totalt cirka 71 000 gårdsbruk som ansökt om understöd för över en hektar åker. Inom området var avvecklingen av gårdsbruk under 1996-2004 något mindre än i hela landet i medeltal. Relativt störst har minskningen varit i östra Finland (29 %) och minst i norra Finland (21 %). I Mellanfinland (26 %) och södra Finland (25 %) har förändringen vari ungefär lika stor. Gårdsbruken kan allt tydligare indelas i två grupper. En del av gårdsbruken koncentrerar sig på en omfattande och intensiv jordbruksproduktion, där det uppkommer allt fler stora produktionsenheter som bygger på samarbete mellan gårdarna. Samtidigt uppkommer hela tiden fler gårdsbruk som har verksamhet inom flera olika sektorer och den övriga företagsverksamhetens andel av odlarnas utkomst växer.

Gårdsbrukens övriga företagsverksamhet

År 2003 fanns det 23 550 gårdsbruk som utom jordbruk idkade också annan företagsverksamhet, 32 % av de finländska gårdsbruken var således verksamma inom flera sektorer. Antalet gårdar med verksamhet inom flera sektorer har sedan år 2000 ökat med 8 %. Att gårdar börjar med annan företagsverksamhet har ofta samband med förändringar i gårdsbrukets omgivning, med att det uppstått ny efterfrågan på landsbygdens produkter och tjänster, men också med att utmaningarna på landsbygden fått jordbrukarfamiljerna att söka nya inkomstkällor. Särskilt inom servicesektorena har ny verksamhet inletts.

Det största antalet gårdsbruk med flera sektorer fanns 2003 i Egentliga Finland och i södra Österbotten. I relation till antalet gårdsbruk inom regionen var dessa gårdsbruk flest i Nyland. Den vanligaste huvudbranschen är maskinentreprenader (38 % av gårdarna med verksamhet inom flera sektorer). Vanliga branscher var också turism, vissa andra tjänster samt vidareförädling av trä och livsmedel. Den företagsverksamhet som bedrivs på gårdarna har ofta nära anknytning till jordbruket så att gårdens utrustning, byggnader, område eller produkter användes för verksamheten och gårdens innehavare, maka, familjemedlem eller åtminstone en delägare i gården deltog i den.

Skogsbruk

Verkställandet av det nationella skogsprogrammet 2010 (KMO) fortsätter. Den skäliga lönsamheten för skogsbruket samt skogsägarnas och statens ökade insatser ökade skogsvårds- och grundförbättringsarbetena i skogarna, där man i de flesta skogar börjar närma sig de målsättningar som faststälts i skogsprogrammet. Särskilt målsättningarna för vården av ung skog uppnåddes bättre än föregående år. Den skogsförbättringsverksamhet som genomförs med nationella finansiering och den del

av programmets finansiering som har tyngdpunkten på skogsanvändning och vidareförädling av trä stöder varandra väl.

Inom skogs- och energipolitiken har energianvändning av trä lyfts fram som ett tyngdpunktsoområde inom utvecklingen, och den uppmuntras genom både den offentliga och den privata sektorns åtgärder och finansiering. Arbetsgruppsförslaget till program för främjande av förnybar energi (HIM 5.12.2002) stärker åtgärderna för att utnyttja skogsenergin. I dessa åtgärder betonas både betydelsen av att energivirke tas till vara och av åtgärder som stöder användningen. Genom användning av träenergi och värmeföretagsamhet kan nya arbetsmöjligheter snabbt skapas.

1.2.2. Programmet för utveckling av landsbygden i södra och västra Finland i relation till det regionala programmet för landsbygdsutveckling

Syftet med programmet för utveckling av landsbygden i södra och västra Finland (ELMA) är att trygga genomförandet av sådan företagsverksamhet och sådana utvecklingsåtgärder på landsbygden som man genom åtgärderna inom det regionala programmet för landsbygdsutveckling (ALMA) fått goda erfarenheter av under programperioden 2000 – 2006. Utan ELMA-programmet skulle år 2006 ha blivit en övergångsperiod mellan det regionala programmet för landsbygdsutveckling och följande EU-programperiod, eftersom ALMA på grund av EU:s jordbruksfonds garantisektion (EUGFJ-garanti) regler slutar tidigare än mål 1-, LEADER + ja POMO+ -programmen. Detta skulle försätta ALMA-området i en ojämlig ställning i förhållande till de andra programområdena inom landsbygdsutvecklingsarbetet. För att utvecklingsarbetet på landsbygden inte skall avbrytas och de nätverk som uppstått inte skall gå förlorade eller personer med erfarenhet och kompetens inom utvecklingsarbetet skall försvinna förordade regeringens ekonomisk-politiska ministerutskott vid sitt möte 15.6.2004, att utvecklingen av landsbygden och företagens investeringar inom ALMA-området skall tryggas också i södra och västra Finland då den nuvarande EU-finansieringsperioden går ut.

Arbetskrafts- och näringscentralerna i ALMA-området har på basen av ALMA i samarbete med centrala samarbetspartner, såsom kommunerna, de övriga avdelningarna vid arbetskrafts- och näringscentralerna, aktionsgrupperna och landskapsförbunden gjort upp en ELMA-verksamhetsplan för sitt område, och den har godkänts av landsbygdssektionen vid landskapets samarbetsgrupp. Av de verksamhetsplaner som inbegärts av jord- och skogsbruksministeriet framgår hur man inom området ämnar använda ELMA-medlen utgående från regionens mål och tyngdpunkter samt i förhållande till utvecklingsstrategin för regionen. Dessa verksamhetsplaner användes också vid beredningen av ELMA-programmet för hela området. Som bäst håller arbetskrafts- och näringscentralerna också på att inleda beredningen av sin regions kommande EU-programperiod i samar-

bete med intressegrupperna. De erfarenheter och färdigheter man fått genom ELMA kan utnyttjas också vid planeringen av den kommande EU-perioden.

Vid genomförandet av programmet för utveckling av landsbygden i södra och västra Finland beaktas också den klassificering av landsbygden som användes som grund för graderingen av stöden redan i ALMA-programmet (bilaga 1). Eftersom landsbygdsområdena är mycket olika sinsemellan försöker man genom denna klassificering beakta skillnaderna i utveckling mellan regionerna. I klassificeringen indelas kommunerna i glest bebyggd landsbygd, egentlig landsbygd och landsbygd i närheten av städer samt städer. Klassificeringen baserar sig indikatorer som anger graden av landsbygdsprägel, såsom avstånds-, befolknings-, arbetsplats-, branschindikatorer samt indikatorer som anger hur dominerande primärproduktionen är. På basen av dessa indikatorer har klassificeringen gjorts med en flervariabelmetod. För att en uppföljning vid behov skall kunna göras för hela programperioden ändras kommunklassificeringen inte för ELMA-programmet även om det skett kommunsammanslagningar inom området. Kommunklassificeringen torde ändras för den kommande programperioden.

Uppgifter om genomförandet av Alma-programmet

Av den offentliga finansieringen för det regionala programmet för landsbygdsutvecklingen hade 31.12.2004 bundits EU- och statsmedel för 83,4 % av hela programperiodens ram. Motsvarande utbetalningsprocent var 50,3 %. Antalet projekt var sammanlagt 7 734, av vilka aktionsgrupperna hade 1 257. Företagsprojektens andel av de bundna medlen var 25,8 % enligt läget 31.12.2004. Om man emellertid granskar företagsprojekten en och en är deras andel 63,4% av samtliga projekt. De lokala aktionsgruppernas arbete har också befästs som en kompletterande del av programmet. Av EU:s och statens finansiering har 55 % styrts till den glest bebyggda landsbygden och den egentliga landsbygden.

ALMA-programmet har väl uppnått de uppställda målen. Av resultaten kan följande nämnas. Uppgifterna nedan enligt situationen 31.12.2004:

- Nya arbetsplatser 3 833 st. varav 40,3 % för kvinnor
- Bevarade arbetsplatser 17 554 st. varav 41,2 % för kvinnor
- Arbetsplatser under projekten 3 630 st. varav 39,4% för kvinnor
- Nya företag 1 504 st. varav 36 % för kvinnor
- Utvecklingsplaner för byar 550 st.

2. Programmets strategi och mål

Centrala målsättningar för programmet för utveckling av landsbygden i södra och västra Finland är att utveckla landsbygdens näringar och göra dem mångsidigare samt att förbättra sysselsättningen, kunnandet och välfärden. Programmets centrala utvecklingsmetoder är företagsfinansiering, omfattande utvecklingsprojekt och aktionsgrupparbete. Med tanke på landsbygdens livskraft är det viktigt att olika landsbygdsområden och byar utvecklas positivt som boende-, arbets- och företagsmiljöer. Programmet inriktas särskilt på arbete för att utveckla den egentliga landsbygden och den glest bebyggda landsbygden.

Företagen på landsbygden måste söka basen för sin verksamhet i landsbygdens starka sidor. Sådana faktorer där landsbygden är klart överlägsen är rena livsmedel samt skogen och träet som råvara. För att bevara gårdsenheterna som utkomstbas behövs både åtgärder för att trygga jord- och skogsbrukets konkurrenskraft och en breddning av gårdsbrukens utkomstbas genom mångsidigare företagsverksamhet. Gårdsbrukens kostnader kan sänkas bl.a. genom intensivt samarbete mellan gårdarna. Genom att öka användningen av träenergi och utveckla träproduktindustrins produktionskedjor och -nätverk kan man skapa många nya arbetsplatser. Utvecklandet av nya sektorer bör inte heller glömmas bort.

Nya arbetsplatser uppstår numera mest inom servicenäringarna. Landsbygdsföretagen måste ta sin del av denna tillväxt. För att landsbygdens livskraft skall ökas är företag som säljer sina tjänster utanför det egna området viktiga. Till dem hör bl.a. företag som erbjuder turism- och rekreationstjänster samt databehandlings- eller andra företagsserviceföretag som marknadsför sina tjänster annanstans. Många vårdtjänster kan också produceras för kunder som hämtar in pengar från annat håll. Här finns kanske den största möjligheten för serviceföretagande på landsbygden under de närmaste åren. I framtiden kommer en betydligt större del av befolkningen att själv betala för vård och andra tjänster som de behöver under sin ålderdom. Då konkurrerar man med kvalitet och miljöfaktorer. Landsbygden har här klart initiativet.

En central metod i utvecklingsarbetet är att öka kunnandet. Framgångsrik företagsverksamhet kan skapas endast genom att resurser och möjligheter kombineras till kunnande. Livslångt lärande är en del av framtidens landsbygd. Genom åtgärderna i programmet tryggas landsbygdsföretagens utveckling och ny företagsverksamhet och samt främjande av investeringar, nätverksbildning, kunnande och rådgivning som gäller företagandet. Med hjälp av företagsrådgivningstjänster skapar man nya företag och hjälper de befintliga

företagen att växa samt stöder generationsväxlingar i landsbygdsföretagen.

Under ALMA-perioden har man inom arbetskrafts- och näringscentralernas områden fått goda erfarenheter av tema- eller arbetsprogram som stärker landsbygdens nyckelsektorer och det är därför motiverat att fortsätta deras verksamhet. Inom TE-centralområdena stöds med ELMA-medel bl.a. följande branschvisa temaprogram: användning av träenergi, vidareförädling av trä, vidareförädling av livsmedel, landsbygdsturism, utveckling av byar, omsorgs- och underleverantörsföretagande.

Arbetet med att utveckla landsbygden behöver gemensamt aktiverande utvecklingsarbete som skapar livstro, och där människor uppmanas att själva ta ansvar för förbättrande av sin egen livs- och arbetsmiljö. För att befolkningsstrukturen skall kunna hållas i balans borde landsbygdscentras och byarnas dragningskraft ökas samt framförallt de ungas och kvinnornas arbetsmöjligheter förbättras. Programmet för utveckling av landsbygden i södra och västra Finland tryggar att den verksamhet som utgår från invånarna och landsbygdens egna initiativ fortsätter genom att säkerställa att 20 ALMA-aktionsgrupperna inom området kan fortsätta sitt arbete.

ELMA tryggar åtgärderna för utveckling av landsbygden mellan EU-programperioderna. Det kunnande man fått i olika arbetsätt och projekt ger möjligheter också för beredningen av den kommande EU-perioden 2007 - 2013.

2.1. Kvantitativa och kvalitativa mål

Utgångspunkten för beredningen av programmet är att programmets beslutsfattande, blanketter, system och uppföljning är liknande som under ALMA-programmet. Då kan man enhetligt fortsätta uppföljningen av programmets resultat. Därför är ELMAs kvantitativa mål och påverkningsindikatorerna för olika handlingslinjer och åtgärder i stor utsträckning desamma som i ALMA-programmet. I alla programmets åtgärder skall enligt integreringsprincipen beaktas: stärkande av företagsamhet och kunnande, stärkande av samarbete och samarbetskultur, konsumentens värderingar samt omsorg om miljön.

Programmets syfte är att utveckla landsbygdens näringar och göra dem mångsidigare samt förbättra sysselsättningen. Metoderna är att göra näringsstrukturen mångsidigare så att den motsvarar efterfrågan, att öka företagsverksamheten och arbetsmöjligheterna samt stärka gårdsbrukens utkomstunderlag (mål som gäller arbetsplatser och näringar), att bibehålla landsbygdsbyarna som fungerande miljöer för bosättning, arbete och företagsamhet (boendemålet), att övergripande öka kunnandet som stöd för övriga mål (målet för ökat kunnande) samt att stödja åtgärder som har en positiv effekt på miljöns tillstånd (miljömålet). Målet är också att bromsa upp avfolkningen på den glest bebyggda landsbygden och den egentliga landsbyg-

den och på så sätt åstadkomma en balanserad befolkningsutveckling och -struktur under hela programperioden 2000-2006 (befolkningsmålet).

Programmets effektivitet och programmets indikatorer

1) Näringarna

Målet är att verka för att en mångsidigare näringsstruktur särskilt på den glest bebyggda landsbygden och den egentliga landsbygden. Målet är att 55 % av programmets finansiering används för företagsfinansiering. I programmet uppstår 300 st. nya företag.

2) Sysselsättningen

Målet är att öka möjligheterna till arbete på landsbygden. Programmet verkar för att det uppstår 850 nya arbetsplatser, av vilka 550 på den glest bebyggda och den egentliga landsbygden.

3) Befolkningen (uppföljs tillsammans med ALMA -programmet)

- Målet är att verka för att avfolkningen på speciellt den glest bebyggda och den egentliga landsbygden bromsas upp.
- Könsfördelningen: könsfördelningen på den glest bebyggda och den egentliga landsbygden jämnas ut så att den motsvarar medeltalet i hela landet.
- Befolkningens åldersfördelning: åldersstrukturen på den glest bebyggda och den egentliga landsbygden försvagas inte ytterligare.

4) Miljön

Antalet projekt som påverkar miljön positivt följs upp och utvärderas tillsammans med ALMA -programmet.

Hur effektivitetsindikatorerna för alla ovannämnda mål förverkligas kommer att följas upp och utvärderas tillsammans med ALMA -programmet, för att man skall få information också om utvecklingen under hela perioden 2000 - 2006.

Uppföljningen av programmets resultatindikatorer sker per handlingslinje och uppföljningen av avkastningsindikatorerna per åtgärd (bilaga 2).

3. Programmets handlingslinjer, åtgärder och finansiering

3.1. Programmets handlingslinjer och åtgärder

ELMA-programmets handlingslinjer och åtgärder är i stort sett desamma som de som räknats upp i ALMA-programdokumentet. När det gäller åtgärderna finns det dock några undantag jämfört med ALMA-programmet. Handlingslinje 1 åtgärd i: övriga skogsbruksåtgärder (skogsförbättrings- och utvecklingsprojekt) har helt lämnats bort i programmet. Däremot är handlingslinje 2: åtgärd i (övriga skogsbruksåtgärder) fortfarande med. I utbildningsåtgärden (åtgärd c) beviljas stöd endast för projekt som riktas till odlare och jordbruksarbetare. Investeringstödet för företagsinvesteringar är högst 30 % och det är för andra än företag som producerar jordbruksprodukter (förädlingsprodukter på första stadiet) de minimis -stöd. Om ELMA-programmet stadgas i jord- och skogsbruksministeriets förordning om styrning av stödet för företagsverksamhet och utveckling på landsbygden i södra och västra Finland år 2006 (759/2005).

I ALMA-programmet var grunden för graderingen av stödnivåerna i landsbygdsklassificeringen (bilaga 1), med vars hjälp man försökte styra företagens investeringar till den egentliga och den glest bebyggda landsbygden. I ELMA-programmet ligger tyngdpunkten fortfarande vid att utveckla dessa områden, men arbetskrafts- och näringscentralerna har fått rätt att besluta om hur stöden styrs till och differentieras för olika landsbygdsområden enligt regionens jordbrukssektions linjedragningar.

I ELMA-programmets handlingslinje 3 ingår aktionsgruppernas aktiveringsprojekt. De medel som reserverats för detta ändamål i Gårdsbrukets utvecklingsfonds (MAKERA) verksamhets- och ekonomiplan (2 miljoner euro) har tagits med i ramen för handlingslinje 3. Jord- och skogsbruksministeriet uppskattar enligt separata kriterier för varje ELMA aktionsgrupp i programområdet ramen för utvärderingsprojektet.

HANDLINGSLINJE 1: Utveckling av jordbruket

Mål:

Lantbrukets konkurrenskraft i området förbättras genom att jordbrukarna uppmuntras till samarbete som minskar produktionskostnaderna samt genom att öka kunskanternas på gårdsbruksenheterna i fråga om kvalitet, produktion, miljö och företagande. Målet är att bevara förutsättningarna för del- eller heltidsbedrivet jordbruk på så många gårdsbruksenheter som möjligt.

Resultatindikatorer:

- nya och förnyade arbetsplatser (fås från avkastningsindikatorerna)

Åtgärder:

- a. Gårdsbruksinvesteringar (förädling av jordbruksprodukter)
- c. Utbildning
- l. Avlösning och inrättande av jordbrukstjänster

Avkastningsindikatorerna uppräknas åtgärdsvis i bilaga 2.

HANDLINGSLINJE 2: Mångsidigare landsbygdsnäringar

Mål:

Målet är att utveckla och göra företagsverksamheten mångsidigare inom gårdsbruket och närstående sektorer genom att öka befintliga företags konkurrenskraft, kunskanternas och samarbete samt genom att skapa förutsättningar för ny företagsverksamhet bl.a. genom att öka växelverkan mellan stad och landsbygd. Tyngdpunktsområdena är bl.a. företagsverksamhet inom träproduktbranschen, inhemsk energiproduktion, livsmedelsförädling, del- och underleverans samt produktion av turist- och fritidstjänster.

Vid genomförandet av handlingslinjen kan bl.a. branschvisa tematprogram användas.

Resultatindikatorer:

- nya och förnyade arbetsplatser på landsbygden (särskilt på den glest bebyggda och den egentliga landsbygden)
- antalet företagsprojekt och nya företag

Åtgärder:

- a. Gårdsbruksinvesteringar (göra gårdsbruksverksamheten mångsidigare)
- i. Övriga skogsbruksåtgärder (företagsverksamhet i samband med anskaffning av energivirke och användning av träenergi, mekanisk vidareförädling av trä)
- p. Åtgärder för mångsidigare verksamhet inom jordbruket och närstående sektorer för att främja differentiering eller alternativa inkomstkällor
- s. Åtgärder som sporrar turist- och hantverksnäringarna

Avkastningsindikatorerna uppräknas åtgärdsvis i bilaga 2.

HANDLINGSLINJE 3: Utveckling av landsbygdssamhällen

Mål:

Målet är att utveckla byarna både som verksamhetsmiljö för företag och som boende- och arbetsmiljö för landsbygdsbefolkningen genom omvårdnad om miljön och landskapet samt genom att förbättra byarnas välbefinnande- och kulturtjänster. Denna handlingslinje sporrar till självständigt, lokalt baserat utvecklingsarbete, skapande av en företagsamhetsvänlig atmosfär, utvecklande av en mångsidig näringsstruktur och omorganisering av tjänsterna. Centrala innehållskomplex är:

- utveckling av byboende och fritidsboende
- främjande av flyttning till landsorten
- främjande av psykisk och fysisk välbefinnande
- vård av kulturmiljö och funktioner, landskapsvårdsarbeten
- utveckling av servicenäringsarna inklusive medborgarkontor, telematiska tjänster, mobila och cirkulerande tjänster samt trafik för utträttande av ärenden.

Handlingslinjen genomförs i huvudsak genom de lokala aktionsgruppernas projekt. I linjen ingår också en finansieringsandel som reserverats för aktionsgruppernas aktiveringsprojekt.

Resultatindikatorer:

- nya och förnyade arbetsplatser

Åtgärder:

- a. Bastjänster för näringar och befolkning på landsbygden
- o. Iståndsättning och utveckling av byar samt vård och bevarande av landsbygdsarvet

Avkastningsindikatorerna uppräknas åtgärdsvis i bilaga 2.

När det gäller principerna för berättigande till stöd för de projekt som finansieras följs de principer som räknas upp i stadgandena om programmet (se bilaga 3). Åtgärderna i programmet beskrivs i bilaga 2.

3.2. Finansiering

I Gårdsbrukets utvecklingsfonds MAKERA temporära driftsplan för 2006 har för programmet för utveckling av landsbygden i södra och västra Finland anvisats nationella medel för 21 miljoner euro. I ELMA-programmets finansiering ingår 2 miljoner euro som är avsedda för ALMA-aktionsgruppernas ELMA-aktiveringsprojekt för 2006. Medlen reserveras för arbetskrafts- och näringscentralerna genom statsrådets beslut i januari 2006.

Av den nationella offentliga finansieringen för hela programmet kommer cirka 94 % från staten och drygt 6 % från kommunerna inom området. Det är också möjligt att använda annan offentlig finansiering för projekten i enlighet med vad som stadgats om användningen av dessa medel. Den kommunala

finansieringsandel för olika typer av projekt är motsvarande som i ALMA. För aktionsgruppernas aktiverings- och utvecklingsprojekt bör den kommunala finansieringsandel vara 20 % av projektets offentliga finansiering och på framställan av en aktionsgrupp kan den också vara högre. Av verksamhetens totala finansiering uppskattas cirka 49 % vara privat finansiering. Programmets totala finansiering skulle således vara 43,7 miljoner euro. Liten över hälften av programmets offentliga finansiering kommer att styras till olika företagsinvesteringar eller utveckling av företag.

Av statens andel för programmet, 21 miljoner euro, är avsikten att reservera cirka 10 % för handlingslinje 1.), för handlingslinje 2.) över 65 % och för handlingslinje 3.) cirka 25 %. De medel (2 miljoner euro) som är avsedda för ALMA-aktionsgruppernas aktiveringsprojekt har inkluderats i handlingslinje 3.).

Programmet inriktas särskilt på utvecklingsarbete som gäller den egentliga landsbygden och den glest bebyggda landsbygden. Kalkyleringsgrunden för fördelningen av statsfinansieringen för ELMA-programmet är:

- Antalet kommuner på den glest bebyggda och den egentliga landsbygden och deras invånarantal
- Uppgifter per TE-central om utfallet av ALMA –programmet 30.6.2005 samt
- den helhet som består av den verksamhet som med olika finansieringskällor genomförs inom TE-centralregionerna. På fördelningen inverkar särskilt hur täckande området LEADER+ och POMO+ -aktionsgrupper är.

På basen av dessa kriterier fastställs beloppet av den totala finansiering som varje arbetskrafts- och näringscentralområde får. Dessutom bedömer jord- och skogsbruksministeriet enligt separata kriterier det belopp som reserveras för de olika aktionsgruppernas aktiveringsprojekt.

3.3. Stödnivåerna

I ELMA –programmet följer de maximala stödnivåerna samma linje som i ALMA-, mål 1- och LEADER+-programmen. De uppräknade stödprocenterna är maximala stödnivåer.

de minimis –stödet d.v.s. ett stöd med mindre betydelse = de beviljade företagsstöden per sökande (företag) får inte överstiga 100 000 euro under en tre års period. I det maximala beloppet medräknas det sammanlagda beloppet av de minimisstöd som betalats av olika instanser. Endast de stöd som betalats enligt de minimis –regeln beaktas, och stöd som är äldre än tre år beaktas inte.

Syftet med programmet är att minska problemen särskilt på den glest bebyggda och den egentliga landsbygden. De projekt som finansieras bör således inriktas speciellt på dessa områden. Dessutom är det möjligt för områdena att gradera stödnivåerna

Tabell: Riktgivande finansieringstabell

HANDLINGSLINJER	FINANSIERINGSANDELAR				(euro)
	staten	kommunen	Offentlig sammansl	privat	Alla totalt
Handlingslinje 1					
Utveckling av jordbruket	2 090 000	110 000	2 200 000	1 800 000	4 000 000
Totalt	2 090 000	110 000	2 200 000	1 800 000	4 000 000
Handlingslinje 2					
Mångsdigare landsbygdsnärningar	13 680 000	550 000	14 230 000	18 140 000	32 370 000
Totalt	13 680 000	550 000	14 230 000	18 140 000	32 370 000
Handlingslinje 3					
Utveckling av landsbygdssamhällen	3 230 000	210 000	3 440 000	1 390 000	4 830 000
Aktionsgruppernas aktiveringsprojekt	2 000 000	500 000	2 500 000		2 500 000
Totalt	5 230 000	710 000	5 940 000	1 390 000	7 330 000
Handlingslinjerna totalt	21 000 000	1 370 000	22 370 000	21 330 000	43 700 000

Tabell : De maximala stödnivåer som tillämpas i programmet

Åtgärd	Maximal stödnivå
a	Högst 30 % av de godtagbara helhetskostnaderna för projektet, stöd för annan företagsverksamhet på gårdsbruken som de minimis –stöd
c	Högst 90 % av de godtagbara helhetskostnaderna för projektet
i	<p>Företagsprojekt:</p> <ul style="list-style-type: none"> • stödjande av företagsverksamhet som de minimis -stöd med högst 30% av de godtagbara helhetskostnaderna för investeringarna • som de minimis-stöd högst 90 % av de godtagbara helhetskostnaderna för utvecklingsprojekt företagsvis • som de minimis-stöd högst 45 % av de lönekostnader som berättigar till startbidrag för företag <p>Utvecklingsprojekt:</p> <ul style="list-style-type: none"> • högst 100 % av de godtagbara helhetskostnaderna för förutredningar för utvecklingsprojekt och för samordningsprojekt, • högst 90 % av de godtagbara helhetskostnaderna för andra utvecklingsprojekt med undantag för projekt som planeras för vissa företagargrupper, deras stödnivå är högst 75% som de minimis-stöd
l, n, o, p, s	<p>Företagsprojekt:</p> <ul style="list-style-type: none"> • stödjande av investeringar i övrig företagsverksamhet som de minimis-stöd med högst 30% av de godtagbara helhetskostnaderna för investeringarna • högst 90 % av enskilda företags utvecklingsprojekt som är avsedda att utreda förutsättningarna för företagsverksamhet och högst 50 % av de godtagbara helhetskostnaderna för andra utvecklingsprojekt i enskilda företag, för andra än företag som producerar lantbruksprodukter som de minimis -stöd • som de minimis –stöd högst 45 % av de lönekostnader som berättigar till startbidrag för företag <p>Utvecklingsprojekt:</p> <ul style="list-style-type: none"> • högst 100 % av de godtagbara helhetskostnaderna för förutredningar för utvecklingsprojekt, samordningsprojekt och aktionsgruppers aktiveringsprojekt • högst 90 % av de godtagbara helhetskostnaderna för andra utvecklingsprojekt med undantag för projekt som planeras för vissa företagargrupper, deras stödnivå är högst 75% som de minimis-stöd. Undantag Annex I –produktion, vars maximala stödnivå är 90%. <p>Samhälleliga investeringar</p> <ul style="list-style-type: none"> • högst 75% av de godtagbara helhetskostnaderna

för företagens investeringsstöd så att de beaktar den glest bebyggda och den egentliga landsbygden genom att gradera de maximala beloppen av investeringsstöden för dessa områden så att de är högre än för landsbygd i närheten av städer. Riktlinjerna för styrningen av hur stöden och användningen av eventuella högre stödnivåer för företagsinvesteringar i dessa områden skall dras upp i områdets landsbygdssektion.

Den kommunklassificering som beskriver landsbygdsprägelning ingår i bilaga 1. För att uppföljningen vid behov skall kunna göras för hela programperioden har kommunklassificeringen inte ändrats för ELMA-programmet, även om det skett kommunsammanslagningar i regionen.

3.4. Projekt som överskrider landskapsgränserna

I programmet reserveras ingen särskild andel för finansiering av stora projekt som överskrider landskapsgränserna och arbetskrafts- och näringscentralernas gränser.

TE-centralerna kan dock enligt gemensam överenskommelse bygga upp projekt som sträcker sig över flera TE-centralers område.

3.5. Aktionsgruppsarbetet i programmet

ELMA-aktionsgruppernas centrala verksamhetsprinciper är desamma som för LEADER+, POMO+ och mål 1-aktionsgrupperna. Undantaget är att ELMA-aktionsgrupperna inte gör upp någon utvecklingsplan för sitt område, och för dem anges därför inte heller särskilda finansieringsramar aktionsgruppsvis för projektering av planen. Grupperna har dock möjlighet att som vanliga projektsökande söka finansiering för utvecklingsprojekt, vilka bör uppfylla de urvalskriterier som ställs för projekt.

Med aktionsgruppernas aktiveringsprojekt täcks de kostnader som uppkommer av att gruppen verkar som aktionsgrupp. Inom aktiveringsprojektet sköter grupperna bl.a. de förpliktelser som gäller genomförandet och avslutandet av ALMA-programmet, uppgifter som gäller beredningen och genomförandet av ELMA-projekten samt informerar om resultaten av projektverksamheten och om god praxis för både ALMA och ELMA samt förbereder sig för den kommande programperioden i samarbete med övriga aktörer. Till gruppens uppgifter hör också att förmedla vidare till arbetskrafts- och näringscentralerna de projektansökningar för ELMA-programmet som projektsökandena har lämnat in till gruppen. Aktionsgrupperna kan få finansiering för sitt ELMA-aktiveringsprojekt genast när tiden för genomförandet av gruppens ALMA-aktiveringsprojekt gått ut. I ELMA-gruppernas verksamhet följs i tillämpliga delar de verksamhetsregler för ALMA-grupperna som fastställts av jord- och skogsbruksministeriet med stöd av lagen om finansiering av landsbygdsnätverk. Innan programmet börjar kommer behövliga komplette-

ringar av reglerna att göras. Aktionsgruppsarbetsgruppen utvecklar och följer upp också frågor som gäller ELMA-aktionsgrupperna.

Aktionsgruppen ansvarar för genomförandet av aktiveringsprojektet och andra utvecklingsprojekt samt för informationen om de uppnådda resultaten, antingen via webbsidor eller på annat sätt. Också den nationella nätverksenheten informerar om aktionsgruppernas verksamhet via sina www-sidor och alla aktionsgrupps och bya-aktörers gemensamma tidning Maase-utoplus.

3.6. Urvalskriterierna för projekten

Eftersom resurserna för programmet är knappa bör vid verkställandet särskild uppmärksamhet fästas vid urvalet av projekt. Eftersom de projekt som finansieras i programmet så väl som möjligt bör genomföra programmets strategi och mål har uppställt urvalskriterier som styr valet av de projekt som genomförs inom programmet. Genom definitionen av urvalskriterierna granskas projekten och deras förväntade verkningar bl.a. när det gäller

- att utveckla och öka näringsmöjligheterna och göra dem mångsidigare
- uppkomsten av nya affärsverksamheter och företag, eller sådana som är inriktade på nya marknader, på landsbygden
- uppkomsten av nya serviceformer eller bevarandet av gamla serviceformer och aktiviteter
- utveckling av glest bebyggd och egentlig landsbygd

De allmänna förutsättningarna för projekten är följande:

1. projektet är programenligt och stöder programmets strategi och landskapens tyngdpunktsområden
2. projektet är genomförbart när det gäller innehållet
3. projektplanen är ekonomisk och kostnadseffektiv
4. den som genomför projektet har beredskap för genomförandet
5. projektet är förenligt med principerna för hållbar utveckling
6. projekt som inriktas på glest bebyggd och egentlig landsbygd prioriteras

De urvalskriterier som styr urvalet av projekt uppräknas nedan. Enligt dem bör projektet vara sådant att det:

1. utvecklar och ökar näringarna och gör dem mångsidigare
2. ger upphov till ny företagsverksamhet och förbättrar företagsverksamhetens konkurrenskraft
3. främjar sysselsättningen och uppkomsten av arbetsplatser
4. ökar egen aktivitet och samarbete inom området
5. förbättrar områdets naturmiljö och kulturmiljö, ökar de positiva miljöeffekterna, miljömedvetenheten och kunnandet
6. höjer förädlingsgraden

7. utnyttjar och främjar den regionala kulturen eller
8. stöder utvecklingen av en mångformig landsbygd

Varje region bör också definiera sina *egna regionala* urvalskriterier, som godkänns av landsbygdssektionen. Kriterierna bör vara förenliga med de tyngdpunkter, som i regionerna lyfts fram utgående från regionens egna utgångspunkter. I projektverksamheten bör man satsa mera på projektens kvalitet än på kvantiteten och för finansiering välja ut endast projekt som uppfyller urvalskriterierna. De projekt som finansieras bör särskilt inriktas på glest bebyggd och egentlig landsbygd.

4. Förvaltning och verkställande

4.1. Behöriga myndigheter och ansvarsorgan

Finansieringen för programmet kommer från Gårdsbrukets utvecklingsfond (MAKERA), i vars driftsplan anslaget reserveras separat. Förvaltnings- och betalningsmyndighet för programmet är jord- och skogsbruksministeriet. För det praktiska verkställandet av programmet svarar arbetskrafts- och näringscentralernas landsbygdsavdelningar.

Besluten om finansieringsstöd för projekten fattas på arbetskrafts- och näringscentralens landsbygdsavdelning. Jord- och skogsbruksministeriet överför till varje TE-centralregions disposition i början av 2006 bevillningsbefogenhet i enlighet med de kriterier som nämns i kapitel 3.2. Samtidigt överförs till respektive TE-centralregion de medel som är avsedda för ELMA-aktionsgruppernas aktiveringsprojekt, vilka JSM enligt separata kriterier beräknar för varje aktionsgrupp.

Eftersom genomförandet av programmet uppföljs tillsammans med det regionala programmet för landsbygdsutveckling, övervakar uppföljningsgruppen för det regionala programmet för landsbygdsutveckling också effektiviteten av och kvaliteten på verkställandet av ELMA-programmet. I uppföljningsgruppen ingår representanter för samarbetsministerierna (IM, HIM, AM, SHM, MM, UVM), arbetskrafts- och näringscentralernas landsbygdsavdelningar, representanter för förbunden på landskapsnivå och lokala aktionsgrupper och med avseende på utvecklingen av landsbygden viktiga organisationer och andra organ.

När det gäller ELMA är uppföljningsgruppens uppgift bland annat att godkänna ELMA-programmet och att följa programmets fortskridande med hjälp av rapporter och en evaluering som görs gemensamt med ALMA-programmet. Tjänstemännen vid jord- och skogsbruksministeriet bereder som sekretariat förslag för uppföljningsgruppen. Jord- och skogsbruksministeriet uppgör års- och slutrapporterna om verkställandet av ELMA-programmet och uppföljningsgruppen behandlar dem vid sitt möte. Aktionsgrupperna rapporterar om sin verksamhet, enligt de anvisningar som ges för aktionsgrupper i de verksamhetsregler som jord- och skogsbruksministeriet fastställt.

Inom ALMA-området har för uppföljningen av de regionala programmen inrättats en landsbygdssektion vid landskapets samarbetsgrupp. Sektionens ordförande är chefen för arbetskrafts- och näringscentralens landsbygdsavdelning. Sektionens uppgift är bl.a. att godkänna regionens ELMA-program och urvalskriterier, dra upp linjerna för styrningen av stöden och grade-

ringen av stöden för olika landsbygdsområden, följa upp genomförandet av programmet samt samordna programmet med verkställandet av de olika finansieringskällor som finns inom regionen. Om landskapets samarbetsgrupps verksamhet stadgas i 7 § statsrådets förordning om utveckling av landsbygden (609/2000).

4.2. Verkställandet av programmet och samordning av olika program inom regionerna

Arbetskrafts- och näringscentralernas landsbygdsavdelningar ansvarar för beredningen och verkställandet av ELMA-programmet i regionen. Eftersom många andra utvecklingsprogram också genomförs i regionen förutsätts nära samarbete mellan de centrala samarbetsinstanserna, såsom kommunerna, arbetskrafts- och näringscentralens övriga avdelningar, aktionsgrupperna och landskapsförbunden. Detta samarbete garanterar att de olika aktörerna känner till åtgärderna inom de olika programmen. På så sätt undviks överlappande åtgärder mellan olika program.

Det utvecklingsarbete som genomförs i programmet för utveckling av landsbygden i södra och västra Finland kompletteras på programområdet av landskapsprogrammen, det horisontala programmet för landsbygdsutveckling (EUGFJ-garanti), mål 2-programmen (ERUF, ESF), mål 3-programmet (ESF), LEADER+-gemenskapsinitiativet samt i någon mån också av gemenskapsinitiativen Interreg och Equal och det nationella POMO+-programmet.

Regionens ELMA-program godkänns och uppföljs av landsbygdssektionen vid landskapets samarbetsgrupp, där en stor del av de samarbetsinstanser som är centrala med tanke på landsbygdens utveckling är representerade. Det är därför naturligt att sektionen också samordnar ovannämnda program och åtgärder för landsbygdens utveckling. Dess syfte är att förena regionens olika finansiärers och aktörers synpunkter, åtgärder och finansiering till en ändamålsenlig helhet för att utveckla landsbygden i regionen i enlighet med landskapets utvecklingsstrategi.

I flera regioner har landsbygdssektionernas verksamhet utvecklats och samtidigt har samarbetet mellan de aktörer i regionen som påverkar landsbygdsutvecklingen ökat. Målsättningen för landsbygdssektionens verksamhet borde vara att påverka landskapets strategiarbete i allmänhet och programarbetet i landskapet. Då Finland förbereder sig för den kommande EU-programperioden blir det allt aktuellare att öka samarbetet och utveckla landsbygdssektionens verksamhet.

De olika TE-centralregionerna har olika förfaringsätt och olika grupper för att trygga att programmen kompletterar varandra och samordnas och för att projekt som finansieras inom olika

program inte är överlappande. Som exempel kan nämnas bl.a. arbetskrafts- och näringscentralens projektgrupp eller landskaps samarbetsgrupps projektsektion. Det viktigaste är att de samarbetsinstanser som har central betydelse för besluten om projekten är företrädare i gruppen, såsom TE-centralens företags- och arbetskraftsavdelningar, landskapsförbundet och miljöcentralen. Beroende på vilket förfaringsätt reigonen valt kan grupperna också behandla projektansökningar inom alla program som lämnas in finansieringsmyndigheterna innan beslut om dem fattas. Denna behandling säkerställer också att projekten inte är överlappande med de andra utvecklingsprogrammens projekt.

4.3. Verkställande

De bestämmelser som följs vid verkställandet av programmet uppräknas i bilaga 3.

4.3.1. Ansökningsförfarandet

Programenligt stöd söks på blanketter som fastställts av JSM. Blanketter för ansökan om programenligt stöd jämte bilagor och ansökningsanvisningar finns tillgängliga på arbetskrafts- och näringscentralerna, jord- och skogsbruksministeriet samt på Internet på adressen lomake.mmm.fi.

Ansökan om stöd skall lämnas in till den arbetskrafts- och näringscentral inom vars område landsbygdsföretaget är beläget. Ansökan om utvecklingsprojekt skall lämnas in till den arbetskrafts- och näringscentral inom vars område man avser att huvudsakligen genomföra projektet.

Om ansökningstiderna för ELMA-programmet stadgas genom jord- och skogsbruksministeriets förordning om styrning av stödet för företagsverksamhet och utveckling på landsbygden i södra och västra Finland år 2006 (759/2005). Enligt förordningens 40 § kan TE-centralerna ta emot ansökningar om företagsstöd enligt ELMA-programmet för år 2006 från och med 3.10.2005 eller därefter, dock senast den 31 december 2006. För övriga utvecklingsprojekt kan stöd sökas 2.1.2006-31.12.2006. ELMA-programmet genomförs år 2006. Kostnaderna för de projekt som finansieras inom programmet får inte överlappa kostnaderna för projekt inom ALMA-programmet. Detta bör särskilt beaktas i stora utvecklingsprojekt samt i aktionsgruppernas aktiveringsprojekt. Det är till exempel möjligt för aktionsgrupperna att få finansiering för aktiveringsprojekt först då tiden för genomförandet av gruppens ALMA-aktiveringsprojekt gått ut, tidigast 1.7.2006. Arbetskrafts- och näringscentralerna kan om de så önskar periodisera mottagningen av ansökningar år 2006.

Projektet får inledas på sökandens egen risk efter att ansökan anhängiggjorts då sökanden lämnat in den egentliga finansieringsstödsansökan till finansören.

4.3.2. Finansieringsbesluten

Besluten om stöd enligt ELMA-programmet fattas under år 2006 enligt det beslutsschema som JSM fastställt. Tiden för projektens genomförande bör gå ut senast 30.6.2008. Arbetskrafts- och näringscentralen fattar beslut om beviljande av stöd inom ramen för den beviljningsbefogenhet som jord- och skogsbruksministeriet tilldelat den ur Gårdsbrukets utvecklingsfond (MAKERA). Vid beredningen av beslutet beaktar Arbetskrafts- och näringscentralen den nationella lagstiftningen om stöden samt beviljningsbefogenheten. Beslutet om stödet sänds till stödmottagaren till den adress han uppgett i sin ansökningsblankett.

4.3.3. Utbetalning av stöd

Besluten om utbetalning av stöd bereds av arbetskrafts- och näringscentralens landsbygdsavdelning, som sänder in utbetalningsmaterialet för besluten i fråga till jord- och skogsbruksministeriets informationstjänstcentral (Tike) för att betalningen skall godkännas i landsbygds- och strukturenheten och betalningen göras av Tike. Jord- och skogsbruksmaterialet fastställer beslutsformulären för ELMA-programmet. Landsbygds- och strukturenheten godkänner betalningarna, varefter Tike erlägger betalningarna till stödmottagarna.

Stöd som beviljats ett utvecklingsprojekt söks årligen högst i tre rater, ett eventuellt förskott medräknat. Ansökan om utbetalning av stödet görs i efterskott (med undantag för förskott) på basis av stödberättigade, betalade och bokförda kostnader för genomförande av projektet.

Den första utbetalningen för projektet skall sökas inom ett år från projektbeslutet. Slututbetalning skall sökas inom tre månader från utgången av den tid som beviljats för genomförandet av utvecklingsprojektet eller företagsprojektet.

4.3.4. Information

Vid informationen om projekten bör man beakta att projektet fått offentlig finansiering. Eftersom programmet finansieras nationellt via Gårdsbrukets utvecklingsfond används inte EU:s symboler vid informationen.

4.3.5. De miljömässiga verkningarna av åtgärderna i programmet

En viktig utgångspunkt i programmet för utveckling av landsbygden i södra och västra Finland är att utveckla landsbygden så, att den kan upplevas som en sund och trivsamt miljö. Det förutsätts att principerna för en hållbar utveckling beaktas i åtgärderna. ELMA-medel anvisas inte för projekt som märkbart försämrar miljön.

Eftersom indikatorer som mäter miljöns tillstånd ingår i varje projekthelhet skall projektets verkningar på miljön begrundas i planeringsskedet och följas upp i genomförandeskedet. Principen för uppföljningen av programmets miljöverkningar är att den som svarar för projektet bedömer projektets verkningar på miljön. För detta används en separat blankett. I samband med godkännandet av projektet granskas projektets miljöverkningar och när projektet avslutats bedömer sökanden hur de förverkligats.

4.3.6. Uppföljning, bedömning och rapportering om hur målen förverkligas

Förverkligandet av verkställandet av programmet uppföljs tillsammans med det regionala programmet för landsbygdsutveckling. Uppföljningen av åtgärderna sker huvudsakligen genom HANKE-systemet. Arbetskrafts- och näringscentralerna rapporterar våren 2007 om genomförandet av programmet år 2006 tillsammans med ALMA-programmet. Jord- och skogsbruksministeriet uppgör en årsrapport utgående från de uppgifter arbetskrafts- och näringscentralerna sänder in och de uppgifter som fås ur projektregistret. Årsrapporten behandlas i uppföljningsgruppen för ALMA-programmet. Dessutom rapporterar arbetskrafts- och näringscentralerna till JSM om genomförandet av programmet efter det att programmet avslutats. På basis av ovan nämnda rapporter och uppgifterna i projektregistret uppgörs slutrapporten för programmet. Också aktionsgrupperna rapporterar om sin verksamhet i ELMA-programmet, enligt anvisningarna i de verksamhetsregler för aktionsgrupper som jord- och skogsbruksministeriet fastställt.

Genomförandet av programmet utvärderas i samband med slutvärderingen av ALMA-programmet. Uppföljningen och utvärderingen sker dock så att vardera programmets åtgärder och resultat klart kan skiljas från varandra.

4.4. Övervakning av verksamheten

I övervakningen av ELMA-projekten ingår både administrativ kontroll och kontroll på plats.

Genom dessa försäkras man sig om att villkoren för beviljande och utbetalning av stöd efterlevs och konstateras att verkställandet är effektivt och ändamålsenligt. Vissa övervakningsuppgifter har tilldelats arbetskrafts- och näringscentralerna.

Eftersom jord- och skogsbruksministeriet är förvaltningsmyndighet för programmet är dess skyldighet att anordna övervakning av hur medlen används genom att försäkra sig om att villkoren för beviljande och utbetalning av stöd efterlevs.

Administrativ kontroll

De administrativa kontrollerna omfattar kontroller som utförs i samband med behandlingen av stödansökan och ansökan om

utbetalning och i anslutning till dem kontroller på plats som görs för att konstatera att förutsättningarna och grunderna för beviljande och betalning av stöd uppfylls. Arbetskrafts- och näringscentralernas landsbygdsavdelningar förrättar de administrativa kontrollerna enligt de anvisningar jord- och skogsbruksministeriets landsbygds- och strukturenhet ger.

Kontroll på plats

Jord- och skogsbruksministeriets övervakningsenhet ansvarar för att kontroller på plats anordnas på ett ändamålsenligt sätt i enlighet med den årliga övervakningsplanen.

Vid kontroller på plats behandlas projektets verksamhet, resultat, bokföring, genomförandet av finansieringen och rapporteringen samt att kostnaderna berättigar till stöd.

5. Avslutandet av programmet

Ansökningarna om stöd enligt ELMA-programmet bör göras under år 2006 senast 31.12.2006. De medel som inte bundits överförs till följande år. Stängningen av programmet sker enligt en preliminär plan så att tiden för genomförandet av projekten bör gå ut senast 30.6.2008. Utbetalningsansökningarna skall lämnas in till TE-centralen senast 30.9.2008. TE-centralen skall erlægga betalningarna till stödmottagarna senast 15.12.2008.

Jord- och skogsbruksministeriet preciserar ännu avslutandet av programmet med ett cirkulär som sänds senare. Det kan alltså ännu bli ändringar i de datum som här räknas upp.

Bilaga 1

KOMMUNKLASSIFICERING I PROGRAMMET FÖR UTVECKLING AV LANDSBYGDEN I SÖDRA OCH VÄSTRA FINLAND

Kommunförteckning enligt jord- och skogsbruksministeriets förordning (759/2005) 1 §.
För kommunernas del följs den områdesindelning som gällde den 1 december 2000.

Arbetskrafts- och näringscentral	Kommuner på glest bebyggd och egentlig landsbygd	Övriga kommuner
Nyland	Karis Karkkila Lapträsk Liljendal Mörskom Nummi-Pusula Pernå Pojo Pukkila Strömfors	Askola Esbo Hangö Helsingfors Hyvinge Ingå Träskända Karislojo Grankulla Kervo Kyrkslätt Lojo Lovisa Mäntsälä Nurmijärvi Borgnäs Borgå Sammatti Sibbo Sjundeå Ekenäs Tusby Vihtis Vanda

Arbetskrafts- och näringscentral	Kommuner på glest bebyggd och egentlig landsbygd	Övriga kommuner
Egentliga Finland	Alastaro Askainen Dragsfjärd Houtskär Iniö Karinainen Kimito Kiikala Korpo Koski Gustavs Kuusjoki Laitila Loimaa kommun Marttila Mellilä Mietoinen Nagu Oripää Pargas Pöytyä Rimito Sagu Somero Suomusjärvi Finby Taivassalo Tarvasjoki Nystad Vahto Vehmaa Velkua Västanfjärd Yläne	Aura Halikko Kaarina S:t Karins Lemu Lundo Loimaa Masku Merimasku Muurla Mynämäki Nådendal Nousis Pemar Björnå Pertteli Pikis Pyhäranta Reso Rusko Salo Åbo
Satakunta	Eura Harjavalta Honkajoki Huittinen Jämijärvi Kankaanpää Karvia Kiikoinen Kiukainen Kodisjoki Kumo Kjulo Lavia Merikarvia Norrmark Påmark Siikainen Säkylä Vampula	Eurajoki Kullaa Lappi Luvia Nakkila Björneborg Raumo Ulvsby

Arbetskrafts- och näringscentral	Kommuner på glest bebyggd och egentlig landsbygd	Övriga kommuner
Tavastland	Artjärvi Asikkala Hartola Hauho Humppila Hämeenkoski Kalvola Kärkölä Lammi Orimattila Padasjoki Renko Sysmä Tuulos Ypäjä	Forssa Hattula Hausjärvi Heinola Hollola Tavastehus Janakkala Jokioinen Lahtis Loppi Nastola Riihimäki Tammela
Birkaland	Hämeenkyrö Ikalas Juupajoki Kihniö Kuhmalahti Kuru Kylmäkoski Luopioinen Längelmäki Mouhijärvi Orivesi Parkano Punkalaidun Pälkäne Ruovesi Sahalahti Suodenniemi Urjala Vammala Viljakkala Vilppula Virrat Äetsä	Kangasala Lempäälä Mänttä Nokia Pirkkala Tammerfors Toijala Valkeakoski Vesilahti Viiala Ylöjärvi

Arbetskrafts- och näringscentral	Kommuner på glest bebyggd och egentlig landsbygd	Övriga kommuner
Sydöstra Finland	Anjalankoski Elimäki Iitti Jaala Luumäki Miehikkälä Parikkala Rautjärvi Saari Savitaipale Suomenniemi Uukuniemi Virolahti Ylämaa	Fredrikshamn Imatra Joutseno Kotka Kouvola Kuusankoski Villmanstrand Lemi Pyttis Taipalsaari Ruokolahti Valkeala Vehkalahti
Mellersta Finland	Hankasalmi Joutsa Jämsänkoski Keuruu Konnevesi Korpilahti Kuhmoinen Kuorevesi Laukaa Leivonmäki Luhanka Multia Petäjävesi Sumiainen Toivakka Uurainen	Jyväskylä Jyväskylän mlk Jämsä Muurame Suolahti Äänekoski

Arbetskrafts- och näringscentral	Kommuner på glest bebyggd och egentlig landsbygd	Övriga kommuner
Södra Österbotten	Alahärmä Alajärvi Alavus Evijärvi Ilmajoki Isojoki Jalasjärvi Jurva Karijoki Kauhajoki Kauhava Korttesjärvi Kuortane Kurikka Lapua Lehtimäki Lappajärvi Peräseinäjoki Soini Teuva Töysä Vimpeli Ylihärmä Ylistaro Ähtäri	Nurmo Seinäjoki
Österbotten	Himanka Isokyrö Kannus Korsnäs Kristinestad Kronoby Laihela Lochteå Malax Maxmo Närpes Oravais Pedersöre Nykarleby Vähäkyrö Vörå	Kaskö Karleby Kelviä Larsmo Korsholm Jakobstad Vasa

Norra Österbotten	Alavieska Hailuoto Kalajoki Lumijoki Merijärvi Muhos Oulainen Pyhäjoki Rantsila Ruukki Sievi Siikajoki Temmes Tyrnävä Vihanti Ylivieska	Haukipudas Kempele Kiiminki Liminka Uleåborg Oulunsalo Pattijoki Brahestad
-------------------	--	---

BILAGA 2

HANDLINGSLINJER OCH ÅTGÄRDER INOM PROGRAMMET FÖR UTVECKLING AV LANDSBYGDEN I SÖDRA OCH VÄSTRA FINLAND

HANDLINGSLINJE 1: Utveckling av jordbruket

Åtgärd a: Gårdsbruksinvesteringar (förädling av jordbruksprodukter)

Åtgärd c: Utbildning

Åtgärd l: Inrättande av avlösnings- och gårdsbrukstjänster

HANDLINGSLINJE 2: Mångsidigare landsbygdsnäringar

Åtgärd a: Gårdsbruksinvesteringar (göra gårdsbruksverksamheten mångsidigare)

Åtgärd i: Övriga skogsbruksåtgärder (företagsverksamhet i samband med anskaffning av energivirke och användning av träenergi, mekanisk vidareförädling av trä)

Åtgärd p: Åtgärder för mångsidigare verksamhet inom jordbruket och närstående sektorer för att främja differentiering eller alternativa inkomstkällor

Åtgärd s: Åtgärder som sporrar turist- och hantverksnäringarna

HANDLINGSLINJE 3: Utveckling av landsbygdssamhällen

Åtgärd n: Bastjänster för näringar och befolkning på landsbygden

Åtgärd o: Istandsättning och utveckling av byar samt vård och bevarande av landsbygdsarvet.

PROGRAMMET FÖR UTVECKLING AV LANDSBYGDEN I SÖDRA OCH VÄSTRA FINLAND

ÅTGÄRDER

Gårdsbruksinvesteringar (a)

Förmånstagare: Landsbygdsföretagare

Stödmottagare: Landsbygdsföretag som bedriver företagsverksamhet i anslutning till lantbruk eller företagsverksamhet baserad på naturens kontinuerliga avkastningsförmåga

Produktionsområden som finansieras

Primär förädling av jordbruksprodukter

Annan företagsverksamhet som bedrivs på gården

Investeringar som stöds: Investering i fast och lös egendom inberäknat fastighetsförvärv

Stödformer Understöd

Detaljerade grunder för berättigande till stöd

Stödmottagare. Stöd kan beviljas

- 1) en eller flera fysiska personer (företagare), som bedriver gårdsbruk eller annan företagsverksamhet baserad på naturens kontinuerliga avkastningsförmåga, samt
- 2) ett öppet bolag
- 3) ett kommanditbolag
- 4) ett aktiebolag
- 5) ett andelslag,

Stöd kan beviljas ett bolag eller ett andelslag där bestämmanderätten tillkommer de i punkt 1) nämnda lantbruksföretagarna.

Bedrivande av företagsverksamhet. För att ett stöd skall beviljas förutsätts att den verksamhet som kan stödas bedrivs så att den är av väsentlig betydelse för företagarens utkomst.

Företagets plats och hemort. Landsbygdsföretagets gårdsbruksenhet eller inom annan företagsverksamhet företagets verksamhetsställe skall finnas på programområdet. Ett företag anses vara beläget i den kommun där gårdsbruksenhetens driftcentrum finns, eller om ett företag inom annan företagsverksamhet inte har sin hemort i Finland, där företagets huvudsakliga verksamhetsställe är beläget. En sammanslutning skall ha sin hemort inom Europeiska unionen.

Planområde. För sådana åtgärder eller projekt som inte är förenliga med gällande generalplane-, detaljplane- eller strandplanbestämmelser kan stöd beviljas endast om den behöriga myndigheten i respektive kommun har godkänt genomförandet av de åtgärder eller projekt som skall stödas.

Ålder. Stödmottagaren får inte ha fyllt 65 år. Personer under 18 år kan beviljas stöd endast om han ingått äktenskap eller om han är samägare till företaget tillsammans med sina föräldrar eller den ena av dem eller om det finns andra särskilda skäl.

Avkastningsindikatorer:

- Primär förädling av jordbruksprodukter
- Annan företagsverksamhet som bedrivs på gården

Utbildning (c)

Förmånstagare: Jordbrukare och personer som arbetar inom jordbruk

Stödmottagare: Sakkunnig-, rådgivnings- och utbildningsorganisationer.

Mål:

Syftet med utbildningen är att aktivera jordbrukarna till att på eget initiativ och kontinuerligt utbilda sig och upprätthålla sin yrkesskicklighet.

Stöd beviljas sådan yrkesinriktad påbyggnads- och kompletteringsutbildning som utvecklar yrkeskunskaperna, kunnandet och kompetensen hos de personer som deltar i jordbruk och förnyelse av det. Utbildningen skall vara målinriktad och sporra landsbygdsbefolkningen till studier som varar livet ut. Ett särskilt syfte med utbildningsåtgärderna är att främja jämställdheten och att uppmuntra de unga att höja sin kunskapsnivå.

Utbildningens prioriteringsområden

Avsikten är att med hjälp av utbildning skapa bättre beredskap hos målgruppen bl.a. för att förbättra produktionskvaliteten, ominriktad produktionen på bl.a. ekologisk produktion, att vid utveckling av produktionsmetoderna beakta kraven på vård av landsbygds miljön och arbetskydd och likaså beakta kraven på hygien och djurskydd. Utbildningen kan också gälla förbättring av metoderna för kontroll av ekonomi och verksamhet, t.ex. datateknik, främjande av miljövården, vidareförädling av livsmedel och skogsprodukter, produktionsutveckling, nätverksbildning i småföretag samt utveckling av skogsvård och driftsverksamhet, ökad användning av trä och serviceproduktion. I utbildningen kan också ingå åtgärder i samband med utveckling av fundamentala färdigheter som krävs inom jordbruket för mångsidighet i produktionen, effektivisering av företagsverksamheten och för bedrivande av ett ekonomiskt livskraftigt gårdsbruk.

Utbildningsstöd som an knyter till åtgärden kan sökas av organisationer som arrangerar yrkesutbildning och rådgivningsorganisationer som har tillräckliga yrkesinriktade och ekonomiska förutsättningar att arrangera utbildning. Utbildningen är kortvarig och den kan genomföras i flera olika avsnitt.

Stödformer:

Understöd för utvecklingsprojekt. *Ett utvecklingsprojekt* är en tidsbunden programenlig verksamhet för vilken en plan gjorts upp och i vilken flera förmånstagare deltar.

Tidslängd: I omfattande, branschvisa utvecklingsprojekt är tidsperioden för verksamheten högst 2 år, i andra projekt högst ett år.

Som godtagbara kostnader för ett utvecklingsprojekt kan följande rimliga kostnader godkännas:

- 1) kostnader som orsakas av planering och verkställande av utbildningen
- 2) kostnader för löner och arvoden till utbildningspersonal
- 3) rese- och inkvarteringskostnader för utbildningspersonal
- 4) mindre apparatur- och materialkostnader orsakade av utbildningsarrangemang
- 5) kostnader för utbildningslokaler

Stöd villkor:

Stöd för yrkesinriktad utbildning får inte gälla utbildningskurser eller praktik, som hör till program eller system anknutna till sedvanlig utbildning på mellannivå eller högre nivå inom jord- och skogsbrukssektorn. Detta understryks i ansökningsblanketterna och genom att de stödsökande instrueras om det såväl i projektbeskrivningen, utbildningen som i informationen.

Stöd kan inte beviljas för utbildning som är obligatorisk enligt det horisontala landsbygdsprogrammet eller som får stöd via detta.

De åtgärder som beskrivs i programmet för utveckling av landsbygden i södra och västra Finland gällande finansiering av utbildningsåtgärder, speciellt utbildningsåtgärder som gäller affärssekonomiska kunskaper, koordineras mellan mål 3-programmet och ELMA-programmet. För en effektiv koordinering av programmen svarar landsbygdssektionerna vid landskapens samarbetsgrupper, som samlar in uppgifter om de projekt som skall genomföras i mål 3- och ELMA-programmet. Landsbygdssektionerna kommer också att sköta anpassningen av projekt på praktisk nivå till programmen och kompletteringen mellan olika program.

Avkastningsindikatorer

- Kvalitetsutbildning
- Utbildning som främjar kunskaperna om miljövård, förnyelse av produktionsmetoder, djurens välfärd och hygien
- Utbildning som främjar affärssekonomiskt kunnande
- Annan utbildning
- Utbildning som siktar till bättre skogsvårdsåtgärder, för odlare

Skogsbruk (i)

Förmånstagare: Skogsägare och landsbygdsföretagare

Stödmottagare:

En eller flera fysiska personer, privaträttsliga eller offentligrättsliga sammanslutningar eller stiftelser. Exempel är privata jordägare, småföretag och mikroföretag, skogscentraler, föreningar

Åtgärder som kan stödas:

Projekt som främjar en hållbar användning av skogarna, samarbets- och nätverksprojekt som främjar skogsanvändning, projekt som främjar anskaffningen av energivirke, åtgärder som främjar tillgången på och anskaffning av träråmaterial, på trä baserad företagsverksamhet, projekt som förbättrar användningen av kärrmarker, projekt som upprätthåller och främjar skogarnas biodiversitet, naturvårds- och miljömässiga tillstånd. Projekten hör till olika grupper enligt art. 30: investeringar i skörd av skogsvårdsprodukter och i ökad förädling och handel, nya försäljningsmöjligheter för främjande av användning och marknadsföring av skogsbruksprodukter.

Exempel på åtgärder som kan stödas:

- försöks- och utredningsverksamhet som främjar en hållbar vård och användning av privatskogar
- åtgärder som främjar skörd och flisning av energivirke
- åtgärder som främjar tillgång och anskaffning av träråmaterial
- projekt som bevarar och främjar biodiversitet
- energiinvesteringar
- utvecklingsprojekt som främjar mekanisk vidareförädling av trä
- företagsinvesteringar, start- och utvecklingsstöd inom sektorn för mekanisk vidareförädling av trä

Definitioner

Som principer för bestämning av projektets lämplighet för stöd iaktas i lämpliga delar principerna i kapitel.

Grunderna för beviljande av stöd uppräknas i den lagstiftning som gäller programmet (bilaga 3)

Avkastningsindikatorer

- Mekanisk träförädling
- Användning av trä som energikälla
- Nya försäljningsmöjligheter för att främja användningen och marknadsföringen av skogsbruksprodukter

Inrättande av avlösnings- och gårdsbrukstjänster (l)

Förmånstagare: Jordbrukare, landsbygdsföretagare

Stödmottagare:

En eller flera fysiska personer, privaträttsliga och offentligrättsliga sammanslutningar eller stiftelser

Mål:

Målet är att förbättra gårdarnas och landsbygdsföretagens lönsamhet genom att uppmuntra till samverkan inom gårdsbruksverksamhetens olika delområden. Sådana är bl.a. användning av teknologi och maskiner, produktionsmässigt samarbete, nätverksbildning bl.a. inom marknadsföring samt samarbete i samband med gårdsbrukens administration. Avsikten är att skapa flexibla arrangemang för användning av avlösning, vikariat och arbetskraft och arbetstjänstföretagande för landsbygdsföretagens behov. Avbyttjänster inom jordbruket sköts tillsvidare via det nuvarande nationella systemet.

Exempel på projekt:

- utredningar för förverkligande av maskinringar och maskinentreprenader
- stöd för etablering och igångsättande av maskinringar, produktionsmässigt samarbete, samföretag som erbjuder ekonomiadministrationstjänster för gårdsbruksenheter, främjade av nätverksbildning
- utredningar och utvecklingsprojekt som anknuter till de föregående. bl.a. marknadsutredningar
- start av bolag och samarbetsringar som erbjuder avlösningshjälp till landsbygdsföretag

Stödet beviljas som utvecklingsstöd för utvecklingsprojekt samt som startstöd för ovan nämnda organisationer. Investeringarna finansieras som gårdsbruksinvesteringar (Åtgärd a) eller som nationellt finansierade investeringar i gårdsbruksenheter.

Grunderna för beviljande av stöd uppräknas i den lagstiftning som gäller programmet (bilaga 3)

Avkastningsindikatorer

- Etablering av maskinringar
- Etablering av avlösnings- och arbetstjänster för gårdsbruk
- Etablering av andra samarbetsringar/tjänster

Bastjänster för landsbygdsnäringsarna och landsbyggsbefolkningen (n)

Förmånstagare: Invånare på landsbygden

Stödmottagare:

En eller flera fysiska personer, privaträttsliga och offentligrättsliga sammanslutningar eller stiftelser, bl.a. lokala aktionsgrupper eller byaföreningar

Mål:

Det är viktigt med tanke på landsbygdens och byarnas livskraft och attraktionsförmåga att infrastrukturen är i skick och att bastjänsterna fungerar. Med åtgärden ersätts inte finansiering av uppgifter som hänför sig till kommunens eller statens verksamhetsområde, utan för tryggande av de nödvändiga tjänsterna på landsbygden inom sådana verksamhetsområden eller glest bebyggda områden, där tjänster annars inte finns att tillgå.

Målet är att genomföra projekt som utvecklar nya effektiva verksamhetsmodeller för att säkerställa tjänster. Sådana kan vara t.ex. medborgarkontor som inrättas i byar och i vilka man förenar olika funktioner såsom utbildning, fritidsverksamheter, telestugfunktioner, vård-, motions- och anställningstjänster osv.

Exempel på åtgärder som kan stödas:

- utvecklande av mångsidigare tjänster och nya former av tjänster
- utvecklande av samarbete mellan företag och andra som erbjuder tjänster
- tryggande av bastjänster; bl.a. utvecklande av medborgarkontor och mobila, cirkulerande eller telematiska tjänster
- vårdtjänster
- måltids- och städtjänster
- utvecklande av byarnas energi- och vattenförsörjning och avfallshantering

Grunderna för beviljande av stöd uppräknas i den lagstiftning som gäller programmet (bilaga 3)

Avkastningsindikatorer

- Utvecklande av mångsidigare tjänster
- Utvecklande av avfallshanteringen

Iståndsättning och utvecklande av byar samt vård och bevarande av landsbygdsarv (o)

Förmånstagare: Invånare på landsbygden

Stödmottagare:

En eller flera fysiska personer, privaträttsliga och offentligrättsliga sammanslutningar eller stiftelser, bl.a. lokala aktionsgrupper eller byaföreningar

Mål:

Förutom att bevara invånarunderlaget är det för byarnas utveckling viktigt att få nya invånare.

För invånarnas trivsel är byn som livsmiljö och samhälle likaledes viktig.

Med åtgärden sporrar invånarna på landsbygden att utveckla sin egen livsmiljö.

I utvecklingsverksamheten beaktas alla olika befolkningsgrupper och åldersklasser.

Utöver ökad trivsamhet i bymiljön skapas genom åtgärden en företagsvänlig atmosfär och på så sätt en grund för utvidgning av utkomstunderlaget i byarna och för ökat ekonomiskt samarbete.

Till detta kan man sträva bl.a. genom att förbättra förutsättningarna för distansarbete.

Att vårda och bevara landsbygdens kulturarv är viktigt för byns identitet och därigenom för trivseln i byn. Kulturarvet kan utnyttjas också inom näringsverksamheten och på så vis kan nya arbetstillfällen skapas inom området.

Exempel på åtgärder som kan stödas:

- internt samarbete inom byarna och samarbete mellan byar och utveckling av informationen
- aktivering av lokala sammanslutningar och byarnas invånare
- utveckling av kultur- och fritidsverksamheten
- återupplivande av regionens landsbygdkultur
- bevarande och presentation av lokal historia och lokala traditioner
- vård av landskapsmässigt viktiga byggnader och kulturmiljö
- iståndsättning av gemensamma byggnader i byn som erbjuder olika tjänster och arbeten
- uppgörande och genomförande av utvecklingsprogram för byar
- uppgörande och genomförande av landskapsvårdplaner för byarna
- förbättrande av miljöns trivsamhet
- iståndsättning av vattenvård och vattendrag
- förbättrande av småvägsnätet på landsbygden

Grunderna för beviljande av stöd uppräknas i den lagstiftning som gäller programmet (bilaga 3)

Stöd kan inte beviljas för samma kostnader som stötts på basis av det horisontala programmet för utveckling av landsbygden.

Avkastningsindikatorer

- Aktivering av lokala sammanslutningar och byar
- Bevarande och utnyttjande av områdets landsbygdskultur och arv
- Förbättring av miljös kvalitet och trivsamt

Åtgärder för mångsidigare verksamhet inom jordbruket och närstående sektorer (p)

Förmånstagare: Landsbygdsföretagare

Stödmottagare:

En eller flera fysiska personer, privaträttsliga och offentligrättsliga sammanslutningar eller stiftelser, t.ex. lokala aktionsgrupper, rådgivande organisationer eller företagareföreningar.

Mål:

Målet är att göra näringsstrukturen mångsidigare inom landsbygdsområdena genom att skapa förutsättningar för befintliga landsbygdsföretags utveckling och expansion och för att förbättra deras konkurrenskraft samt för etableringen av nya företag.

En av de viktigaste verksamhetsområdena är förädling av livsmedel, uppsamlingsprodukter och ekologiska produkter (med undantag av stöd för förädlings- och marknadsföringsinvesteringar för Annex I-produkter), naturföretagande, datateknik samt under- eller delleveranser till metall-, plast- och elektronikindustrin. Utvecklingsobjekt är dock alla branscher, med undantag av trä-, turist- och hantverksföretag. Exempel på projekt:

- utvecklingsprojekt som hänför sig till att göra näringarna mångsidigare
- produktutveckling och marknadsföring
- skapande av produktionskedjor och produktionsnät samt annat stödande av samarbete mellan företag
- utrednings- och rådgivningsprojekt som gäller andra skogsprodukter (non wood)
- projekt som gäller kvalitetsförbättring (kvalitetssystem, förbättring av kvalitetskunnandet)
- nödvändiga experttjänster för företag
- ökande av företagarkunnandet
- företagsbestämda utvecklings- och investeringsåtgärder
- utveckling och ibruktage av teknologi

Grunderna för beviljande av stöd uppräknas i den lagstiftning som gäller programmet (bilaga 3)

Avkastningsindikatorer

- Utvecklingsprojekt för mångsidigare näringar
- Främjande av nyttjande av datateknik

Uppmuntrande av turist- och hantverksnäringar (s)

Förmånstagare: Ildkare av turist- och hantverksnäringar

Stödmottagare:

En eller flera fysiska personer, privaträttsliga och offentligrättsliga sammanslutningar eller stiftelser, t.ex. lokala aktionsgrupper eller hantverks-, företagare- eller byaföreningar.

Mål:

Målet är att göra landsbygdsområdenas struktur mångsidigare genom att skapa förutsättningar för befintliga företag som producerar fritids- och rekreationstjänster samt landsbygdsturist- och hantverksföretag att utvecklas, expandera och förbättra sin konkurrenskraft och likaså för etableringen av nya företag. Tyngdpunkten ligger på utvecklingsåtgärder som siktar på att öka användningen av inkvarteringslokalerna för turister, stödja produktutveckling och annan förlängning av användningstiden samt utveckla hantverks- och turistföretagens samarbetsnät.

Exempel på projekt:

- utveckling av rekreations- och programtjänster som utgår från landsbygdens resurser (t.ex. hästsport, fiske, kultur)
- produktutveckling som gäller rekreations- och turisttjänster samt hantverks- och konstindustriprodukter
- utveckling av fisketurismen
- utveckling av kulturturismen
- sammarknadsföring och deltagande i sammarknadsföring
- kvalitetsutveckling och utveckling av kvalitetskunnandet
- utveckling av samarbetet mellan programtjänsterna och turistmålen
- ökning av företagarkunnandet
- förbättring och utveckling av verksamhetsmiljön för turismen

Grunderna för beviljande av stöd uppräknas i den lagstiftning som gäller programmet (bilaga 3)

Avkastningsindikatorer

- Förbättring och utveckling av verksamhetsmiljön för turismen
- Främjande av produktutveckling för turism
- Förbättrande av turismens kvalitet
- Förbättring och utveckling av hantverksnäringarna

BILAGA 3

LAGSTIFTNING

Lagen om finansiering av landsbygdsnäringar (329/1999)

Lagen om gårdsbrukets utvecklingsfond (657/1966)

Skogslagen (1093/1996)

Lagen om finansiering av hållbart skogsbruk (1094/1996)

Bokföringslagen (1336/1997)

Förordningen om gårdsbrukets utvecklingsfond (1754/1995)

Förordningen om finansiering av hållbart skogsbruk
(1311/1996)

Skogsförordningen (1200/1996)

Statsrådets förordning om utveckling av landsbygden
(609/2000)

Jord- och skogsbruksministeriets förordning om styrning av stö-
det för företagsverksamhet och utveckling på landsbygden i
södra och västra Finland år 2006 (759/2005)

Jord- och skogsbruksministeriets förordning om förfarandet vid
stöddandet av åtgärder för utveckling av landsbygden
(129/2002)

Sammanfattning

Utvecklingsprogrammet för landsbygden i Södra och Västra Finland, ELMA

De regionala utvecklingsinsatser som man under programperioden 2000 - 2006 har utfört inom ALMA-programmet kommer år 2006 att fortsätta inom utvecklingsprogrammet för landsbygden i Södra och Västra Finland.

Det viktigaste målet för ELMA är att främja investeringar och utveckling av landsbygdsföretag, ny företagsverksamhet samt kunskaps- och rådgivning knutna till företagandet. Med hjälp av företagsrådgivningen skapar man nya företag på landsbygden och hjälper de etablerade företagen att utveckla verksamheten. Ett ytterligare mål är att de olika landsbygdsområdena och byarna utvecklas positivt som boende-, arbets- och företagsmiljöer. Inom ELMA-området pågår även många omfattande regionala tema- och arbetsprogram, bl.a. när det gäller livsmedels- och virkesbranschen samt utveckling av turism och användning av bioenergi.

Enligt dispositionsplanen 2006 för Gårdsbrukets utvecklingsfond, MAKERA, anvisas 21 miljoner euro för utvecklingsprogrammet för landsbygden i Södra och Västra Finland. ELMA genomförs år 2006 och de projekt som finansieras med programmets medel kan pågå till början av år 2008.

Utvecklingsprogrammet för landsbygden i Södra och Västra Finland gör det också möjligt att 20 ALMA-aktionsgrupper kan fortsätta arbetet. Detta säkrar den lokala, självständiga, invånarbaserade verksamheten på landsbygden. Ur ELMA-programmets medel har reserverats två miljoner euro för de lokala aktionsgruppernas aktiveringsprojekt. Gruppernas administrativa verksamhet kan således fortsätta i ALMA-området år 2006. Aktionsgrupperna har dock ingen egen grupp-specifierad finansieringsram.

Programmets näringsmässiga mål är att göra näringsstrukturen mångsidigare i synnerhet på den glesbyggda och egentliga landsbygden. Målet är att 55 % av programmets medel används för företagsfinansiering. Med hjälp av programmet grundas 300 nya företag.

Det sysselsättningsmässiga målet är att öka möjligheterna till arbete på landsbygden. Med programmet bidrar man till att det bildas 850 nya arbetsplatser av vilka 550 på den glesbyggda och egentliga landsbygden.

Det allmänna målet är att inverka på att invånartalet minskar långsammare, att könstrukturen motsvarar medeltalet i hela landet samt att åldersstrukturen inte försvagas speciellt på den glesbyggda och egentliga landsbygden.

Antalet projekt med positiv inverkan på miljön samt uppnåendet av målen följs upp tillsammans med ALMA-programmet vid slutvärderingen.

Publikationer av Jord- och skogsbruks- ministeriet 2006



- 1/2006 Maaseutuelinkeinoneuvontajärjestöjen valtionapua saavan toiminnan arviointi
ISBN 952-453-249-2
- 2/2006 Etelä- ja Länsi-Suomen maaseudun kehittämisohjelma ELMA
ISBN 952-453-250-6